

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการอำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการปกครองคณะสงฆ์โดย การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mix Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร ในการวิจัย ได้แก่ พระภิกษุสงฆ์ในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี จำนวน ๑๙๐ รูป เป็นกลุ่มศึกษา^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

๑) สุ่มแบบเลือกพื้นที่

๒) สุ่มแบบอย่างง่ายตามสัดส่วนประชากร คือ พระสงฆ์จากเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๒๗ รูป ตามตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของพระสงฆ์จากเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ตำบล	จำนวนวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ตำบลท่าหลวง	๕	๓๕	๒๗
ตำบลแก่งผักกูด	๕	๓๐	๒๐
ตำบลซับจำปา	๖	๓๕	๒๐
ตำบลหนองผักแว่น	๗	๖๐	๔๐
ตำบลหัวลำ	๕	๓๐	๒๐
รวม	๒๘	๑๙๐	๑๒๗

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ใน ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมดังที่ปรากฏอยู่ในพุทธปิฎกโดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ๕ ชุด ดังนี้

^๑ข้อมูลจาก : สำนักงานเจ้าคณะอำเภอท่าหลวง, วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๕.

๑) ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
๔. สร้างเครื่องมือการวิจัย
๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) จากประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง
๗. นำเครื่องมือที่ได้จากการไปทดลองแจก (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน ๓๐ ชุด มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๑๒๗ ชุด และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ของพระสงฆ์ในการปกครองคณะสงฆ์อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี
๙. รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๒) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่องการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบปลายปิดจำแนกตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาบาลี จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปาง จังหวัดลพบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากร ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) เมตตา

(ความรักใคร่) ๒) กรุณา (ความสงสาร) ๓) มุทิตา (ความพลอยยินดี) และ ๔) อุเบกขา (ความวางเฉย) โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักของคะแนนดังนี้

๕ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มากที่สุด**

๔ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มาก**

๓ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **ปานกลาง**

๒ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **น้อย**

๑ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open ended Question) ให้เลือกตอบแบบเสรี

๓) การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือ ที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่านได้แก่

๑) อาจารย์ ผดุง วรรณทอง ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา และมนุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) ผศ.ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) ผศ.อนุภูมิ โชวเกษม ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ผศ. ธวัชชัย ไชยสา ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) อาจารย์ วันชัย สุขตาม ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการปกครองในลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ การปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๘๙

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๕. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ

๖. นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) มาปรับแก้ไขเพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ต่อไป

ก. แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี” ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลโดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

๒. การปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการอำเภอลพบุรี ใน ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านเมตตา

๒. ด้านกรุณา

๓. ด้านมุทิตา

๔. ด้านอุเบกขา

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับพระสงฆ์ในอำเภอ ท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงเจ้าคณะอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากพระสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

๒) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามจำนวน ๑๒๗ ชุด โดยแจกกับพระสงฆ์ในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรีทั้งหมด ได้แก่ พระสังฆาธิการ และพระสงฆ์ทั้งหมด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๑๒๗ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความงานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ จากพระสังฆาธิการ ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ตามความคิดเห็นของ เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส ๔ ด้าน คือ

๑. ในด้านเมตตา

๒. ในด้านกรุณา

๓. ในด้านมุทิตา

๔. ในด้านอุเบกขา

๒) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ และขออนุญาตขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตรการจัดการเชิงพุทธ ผศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม ถึง

๑. พระครูอุดมวรวิทย์ เจ้าคณะอำเภอท่าหลวง เจ้าอาวาสวัดชัยจำปา
๒. พระครูอมรรธรรมรัตน์ เจ้าคณะตำบลชัยจำปา เจ้าอาวาสวัดทะเลวังวัด
๓. พระครูขันตสาร์พิสุทธ์ เจ้าคณะตำบลหนองผักแว่น เจ้าอาวาสวัดปึกธรรม
๔. พระครูประโชติธรรมทัต เจ้าคณะตำบลแก่งผักกูด เจ้าอาวาสวัดท่าหลวง
๕. พระอธิการจำนง อาทโร เจ้าอาวาสวัดหนองแกชญาทอง

เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ที่แต่ละท่านได้ให้สัมภาษณ์มา

๓) การสัมภาษณ์พระสังฆาธิการในอำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี จำนวน ๕ รูป ช่วงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ รวมเป็นระยะเวลา ๖ วัน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา การปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๒) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้^๒

ค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ – ๕.๐๐ แปลว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๔๑ – ๔.๒๐ แปลว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

^๒ ชูติระ ระเบียบ และคณะ, ระเบียบวิธีวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

ค่าเฉลี่ย ๒.๖๑ – ๓.๔๐ แปลว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๘๑ – ๒.๖๐ แปลว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๘๐ แปลว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

๓) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิด หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยการเขียนเป็นความเรียง และจัดกลุ่มข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

๔) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) และจากแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open ended Question) เกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์โดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ของพระสังฆาธิการ อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)